

Wrocław 12.09.2020

Recenzja

w przewodzie doktorskim mgr Magdy Kordylasińskiej - Pękali
w dziedzinie sztuk muzycznych
w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka

podstawowe dane osobowe recenzenta:

doktor habilitowany **Dariusz Kaliszuk**

dziedzina: sztuki muzyczne

dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka

Zleceniodawca recenzji:

Zleceniodawcą recenzji jest **Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego im. F.Chopina w Warszawie**, która w związku z prowadzonym przewodem doktorskim mgr Magdy Kordylasińskiej – Pękali w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka powierzyła mi funkcję **recenzenta**.

W dostarczonej mi dokumentacji znalazły się:

- wniosek mgr Magdy Kordylasińskiej – Pękali o wszczęcie przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych
- kwestionariusz osobowy ze zdjęciem
- odpis dyplomu ukończenia studiów wyższych
- życiorys artystyczny
- propozycja tematu pracy doktorskiej wraz z propozycją osoby promotora
- koncepcja pracy doktorskiej
- informacja o egzaminach doktorskich
- wykaz wraz z kserokopiami dorobku artystycznego, zdobytych nagród i wyróżnień, uczestnictwa w kursach warsztatach, udziału w seminariach, wykaz nagrań płytowych
- informacja o pokryciu kosztów postępowania doktorskiego.

Do całości dokumentacji dostarczone zostało dzieło artystyczne w postaci dwóch płyt DVD, zawierających zapis audio- wideo 6 kompozycji:

1. Casey Cangelosi – *Bad Touch*
2. Wojciech Blecharz – *Blacksnowfalls*
3. Felix Kubic – *Lunatyk*
4. Rafał Zapała – *Kwadraty* na trójkąty i *live electronics*
5. Miłosz Pękala – *Modular#1*
6. Ivan Trevino – *Electric Thoughts*

jak również pracę doktorską, stanowiącą opis dzieła artystycznego, napisaną pod kierunkiem promotora, pana dr.hab Henryka Mikołajczyka prof. UMFC, zatytułowaną:

“Współczesne techniki perkusyjne oraz poszerzanie kompetencji wykonawcy wobec interdyscyplinarności na przykładzie wybranej literatury perkusyjnej XXI wieku.”

1. Sylwetka doktorantki

Mgr Magda Kordylasińska – Pękala uczęszczała do klasy perkusji prowadzonej przez mgr. Dariusza Jagiełło w Szczecinie, a w 2006 roku ukończyła z wyróżnieniem studia muzyczne w klasie prof. S. Skoczyńskiego na Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie. W latach 2004/2005 doktorantka odbyła roczne stypendium w Królewskim Konserwatorium Muzycznym w Kopenhadze. Studiowała tam w ramach programu Socrates/Erasmus pod okiem prof. Gerta Mortensena.

Jest laureatką wielu przesłuchań i konkursów:

I miejsce na Ogólnopolskich Przesłuchaniach Uczniów Klas Perkusji w Warszawie - 2001

I miejsce na Międzynarodowym Konkursie Perkusyjnym im. Mikołaja Stasiniewicza – 2004 Grand Prix oraz Nagroda Publiczności na Festiwalu Nowa Tradycja 2006, Nagroda Prezydenta Stołecznego Warszawy lata 2004 i 2006. Wraz z Miłoszem Pękalą była również finalistką prestiżowego konkursu IPLC Percussion Duo Competition w Luxemburgu w 2009 r, a w 2013 otrzymała Nagrodę Specjalną podczas Universe Marimba Competition W Sint-Triden w Belgii. Stypendystka Towarzystwa Przyjaciół Szczecina, Ministra Kultury i Sztuki oraz Narodowego Centrum Kultury.

Mgr Magda Kordylasińska – Pękala koncentruje się na swojej ścieżce artystycznej przede wszystkim na muzyce kameralnej XX i XXI wieku. Wraz z Miłoszem Pękalą współtworzy duet perkusyjny **Hob-beats**, który dzisiaj jest znany jako Pękala/Kordylasińska/Pękala. Duet ma na swoim koncie 3 wydane albumy a muzyką perkusyjną. Pierwszy z nich to wydany w 2008 roku *Returning Songs*, drugi, pochodzący z 2017 *Utwory na perkusję i urządzenia elektroniczne*, oraz wydany kilka miesięcy temu *Modular*. Doktorantka ma w swoim dossier udział w licznych prestiżowych koncertach i festiwalach takich jak:

Debut Konzert – Filharmonia Berlińska, Festiwal Muzyki Współczesnej *Klang* – Kopenhaga, Festiwal Muzyki Współczesnej - *Warszawska Jesień*, festiwal *Unsound* – Kraków, *Crossdrumming Festiwal* – Warszawa i wiele innych.

Do ważnych wydarzeń na drodze artystycznych z pewnością można zaliczyć współpracę doktorantki z takimi postaciami w świecie perkusji jak: Emmanuel Sejourne, John Beck, Marta Klimasara, Steven Schick oraz prestiżowymi orkiestrami: Filharmonii Narodowej, Sinfonii Varsovii, Royal String Quartet, Polską Orkiestrą Radiową.

Mgr Magda Kordylasińska – Pękala wraz z Miłoszem Pękalą oraz pianistami Emilią Sitarz i Bartłomiejem Wąsikiem tworzą kwartet Kwadrofonik, w którym wykonują kameralne utwory z XX i XXI wieku, będące transkrypcjami i kompozycjami własnymi.

W 2014 album *Lutosławski Tuwim, piosenki nie tylko dla dzieci*, nagrany z Dorotą Miśkiewicz uzyskał status Złotej Płyty. Z kolei rok 2016 przyniósł wyróżnienie za płytę *Requiem Ludowe*. W nagraniu tego materiału wziął udział wybitny specjalista śpiewu naturalnego - Adam Strug.

Istotnym elementem realizacji swojej ścieżki artystycznej jest ścisła współpraca z polskimi kompozytorami muzyki perkusyjnej, połączona z promocją ich twórczości w kraju i zagranicą. Dopełnieniem całokształtu pracy artystycznej jest działalność pedagogiczna.

Mgr Magda Kordylasińska - Pękala jest od wielu lat nauczycielem w klasie perkusji w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych nr 4 im. K. Szymanowskiego w Warszawie, a od 2018 roku jest również zatrudniona jako nauczyciel perkusji w Akademii Sztuki w Szczecinie.

2. Ocena dorobku artystycznego

Doktorantka przedstawiła dokumentację bardzo bogatego i różnorodnego stylistycznie dorobku koncertowego, uzyskanych nagród i stypendiów.

Począwszy od 2000 do 2016 zdobywała nagrody niemalże każdego roku na którymś ze znaczących Festiwali Perkusyjnych w kraju i zagranicą. Wśród nich wymienilibym Paszport Polityki z 2015 r, Nagroda Specjalna Universal Marimba Competition w Belgii, Nagroda Specjalna na Konkursie Europejskiej Unii Radiowej.

Bardzo bogata jest również liczba stypendiów doktorantki:

Stypendium artystyczne Ministra Kultury I Sztuki, Stypendium Młoda Polska, Stypendium W The Royal Danish Academy of Music czy stypendia artystyczne miasta Szczecin.

W dorobku koncertowym w charakterze perkusisty solo lub jako kameralista mgr Magda Kordylasińska - Pękala w latach 2002 - 2018 wzięła udział 24 razy, 71 razy jako członek duetu Hob-beats, oraz w 113 koncertach w kraju i zagranicą z kwartetem Kwadrofonika.

W swoim dorobku artystycznym doktorantka ma szereg nagrań audio.

Są to: *Modular, Takt der Arbeit, Liminal Studies, Utwory na Perkusję i Urządzenia Elektroakustyczne, Perkusja.Kracje.Interpretacje, Requiem Ludowe, Piosenki nie Tylko dla Dzieci, Folklove, Returning Sounds, Warsaw Composers 2 - Solo, Chamber & Electronic Works.*

3. Dzieło artystyczne.

Utwory składające się na dzieło artystyczne zostały dołączone w postaci dwóch płyt DVD na której w postaci audio/video zaprezentowanych zostało sześć utworów:

1. Casey Cangelosi - *Bad Touch*
2. Wojciech Blecharz - *Blacksnowfalls*
3. Felix Kubic - *Lunatyk*
4. Rafał Zapała - *Kwadraty na trójkąty i live electronics*
5. Miłosz Pękala - *Modular#1*
6. Ivan Trevino - *Electric Thoughts*

Kompozycja *Modular#1* wykonana została w duecie z kompozytorem Miłozem Pękałą. Całość materiału zrealizowano w *Czarnej Sali Akademii Sztuki w Szczecinie* w 2019 r. Realizacją dźwięku zajęli się Witold Mickiewicz i Miłoz Pękała, za montaż obrazu odpowiada Miłoz Pękała, a autorem wizualizacji jest Wiktor Podgórski.

1. Casey Cangelosi – *Bad Touch*

Wykonanie przez Magdę Kordylasińską – Pękałą kompozycji Casey'a Cangelosi – *Bad Touch* to absolutny majstersztyk. W moim odczuciu zakres informacji do opanowania przez wykonawcę wydaje mi się wykraczać bardzo daleko poza standardowy pakiet oczekiwań kierowanych do współczesnego perkusisty. Wyczucie czasu owocujące perfekcyjną synchronizacją ze ścieżką audio, płynność, precyzja i pewność wykonania każdej z sekwencji z cyrkowym wręcz mistrzostwem, kontrola ciała, mimiki twarzy oraz opanowanie całości materiału z pamięci wzbudziły mój autentyczny podziw. Z pewnością ogromnym wyzwaniem było również narysowanie światłem gwiazdnych konstelacji

Moje osobiste poszukiwania kierowały mnie zawsze w stronę geniuszu ludzkiego umysłu i idącego wraz z jego opanowaniem kontroli i opanowaniem ciała. Wykonanie tego utworu jest dla mnie tego przykładem przedstawienia teatru perkusyjnego najwyższej próby.

2. Wojciech Blecharz – *Blacksnowfalls*

To kolejna piękna prezentacja szerokich kompetencji interdyscyplinarnych podczas wykonywania utworu ma instrument perkusyjny. W kompozycji Wojciecha Blecharza *Blacksnowfalls* jest to kocioł. Oprócz niego wykorzystywany jest głos, oraz uderzenia w korpus instrumentu. W moim odczuciu jest to brawurowo i perfekcyjnie wykonana kompozycja. Magda Kordylasińska - Pękała w sposób wręcz intymny szuka wszelkich dostępnych membranie kotła brzmień. Używa do tego paznokci, opuszków palców, dłoni, przedramion, łokci, pięści uderzając, drapiąc, pocierając i głaszcząc. Podobnie jak w pierwszym utworze Cangelosiego, zdecydowanie przykuwająca uwagę jest tutaj mowa ciała. Bardzo mocno na całość prezentacji działa tutaj zdublowany obraz drugiej kamery umieszczonej nad grającą i wyświetlany jednocześnie wzmacniając cały przekaz. Doktorantka podczas całości występu emanuje spokojem, pewnością wszystkich swoich ruchów i perfekcyjnym opanowaniem ciała. Całości blasku dodaje znakomita realizacja w sferze dźwięku i obrazu.

3. Felix Kubic – *Lunatyk*

Lunatyk to utwór na wibrafon solo z towarzyszeniem ścieżki audio. Wykonawca, jak wynika z partytury decyduje sam w jakim momencie wzbogaca partię wibrafonu o konkretne dźwięki audio oraz jakiej podda je obróbce. W konsekwencji powstała piękna sonorystyczna kompozycja opierająca się tylko i wyłącznie o brzmienie akustycznego wibrafonu połączonego z jego brzmieniem poddanym bardzo różnorodnej i głębokiej edycji w studio nagrań. Połączenie tych

dwóch planów stworzyły piękny kolaż, dopełniony bardzo sugestywnymi wizualizacjami Wiktora Podgórskiego. Jako, że materia edycji cyfrowej dźwięku jest mi dość dobrze znana, jestem po raz kolejny pełen uznania biorąc pod uwagę całość materii, z jaką przyszło się zmierzyć wykonawcy. Bezbłędne dopracowanie wszystkim pozamuzycznych sekwencji związanych z obsługą urządzeń elektronicznych w czasie rzeczywistym z pewnością jest dowodem ogromnego doświadczenia w pracy z takiego rodzaju kontrolerami.

4. Rafał Zapala – Kwadraty na trójkąty i *live electronics*

To kompozycja na cztery trójkąty i ścieżkę audio. Kompozycja ta, jak podaje doktorantka została dość precyzyjnie zapisana w partyturze oraz uzupełniona szerokim wachlarzem dodatkowych informacji z zakresu wydobywanego brzmienia, miejsca uderzenia, użycia określonego pręta czy wykorzystania konkretnego instrumentu. Do jej wykonania potrzebne było wykonanie szeregu działań z zakresu przygotowania niezbędnej elektroniki. Całość jest prezentacją wszystkich dostępnych brzmień trójkąta, wzmacnianego i przetwarzanego cyfrowo na setki sposobów, a piękne wizualizacje przykuwają uwagę słuchaczy doskonale synchronizując się z całością dźwięków.

5. Miłosz Pękala – *Modular#1*

Kolejna kompozycja *Modular#1* to duet Miłosza Pękali na marimbę i wibrafon z towarzyszącą ścieżką audio. Do jest synchronizacji wykorzystywanych było szereg urządzeń i kontrolerów. Cyfrowy Roland SPD-S obsługiwany przez Miłosza Pękalę odpowiadał za wyzwalamie gotowych sekwencji dodatkowych instrumentów background. Wykorzystanie loopera do nagrania partii marimby i późniejsze jej odtwarzanie jako ścieżki akompaniującej oraz generowane i modulowane dodatkowe brzmień w czasie rzeczywistym uczyniło tą kompozycję bardzo efektowną. Wykonanie obu partii instrumentalnych wymagało od wykonawców bardzo dużej precyzji rytmicznej, znakomitej techniki i muzykalności, umiejętności szybkiej reakcji na zmiany dynamiczne oraz wykonania szeregu działań poza wykonawczych takich jak precyzyjna obsługa kontrolerów. Całość prezentacji jest dopracowana perfekcyjnie w najmniejszych detalach. Na szczególną uwagę zasługuje poziom opanowania technicznego i jakość brzmienia marimby i wibrafonu.

6. Ivan Trevino – *Electric Thoughts*

Ostatnim z prezentowanych utworów jest *Electric Thoughts* - kompozycja Ivana Trevino na marimbę z towarzyszeniem ścieżki audio.

W początkowej fazie partia marimby i podkładu audio płyną niejako niezależnie obok siebie. Urytmizowane partie marimby uzupełnione są szerszymi plamami dźwiękowymi, po to by w dalszej części coraz bardziej ze sobą korespondować i dublować. Zmienia się również brzmienie samej marimby, a to za sprawą zmiany pałek i miejsca uderzenia w sztabki. Całość kompozycji nabiera dynamiki, ekspersji i dramaturgii. Jestem pod ogromnym wrażeniem opanowania przez

doktorantkę czteropałkowej techniki marimbowej, jej precyzji rytmicznej oraz opanowania wszelkich zmian artykulacyjnych i dynamicznych.

Całość dzieła muzycznego jest w mojej opinii utrzymana na absolutnie mistrzowskim poziomie w każdej płaszczyźnie: perfekcji wykonania, dojrzałości muzycznej, opanowania niestandardowych technik wykonawczych takich jak praca z ciałem, gestykulacja, operowanie głosem. Dodając do obrazu całości znakomite brzmienie i bezbłędny montaż video całokształt dzieła artystycznego doktorantki zrobił na mnie bardzo pozytywne wrażenie.

4. Opis dzieła artystycznego

Praca doktorska stanowiąca opis dzieła artystycznego mgr Magdy Kordylasińskiej – Pękali nosi tytuł: „*Współczesne techniki perkusyjne oraz poszerzanie kompetencji wykonawcy wobec interdyscyplinarności na przykładzie wybranej literatury perkusyjnej XXI wieku.*”

Część opisowa składa się z trzech głównych rozdziałów

Rozdział 1 – **Nowe kompetencje wobec rozwoju literatury perkusyjnej**

Rozdział 2 - **Teatr instrumentalny a literatura perkusyjna XXI w**

Rozdział 3 - **Urządzenia elektroniczne w kompozycjach na instrumenty perkusyjne**

Całość uzupełniona jest oczywiście o spis treści, bibliografię, przykłady nutowe.

Autorka w sposób bardzo szczegółowy, dokładny, chrologiczny przedstawiła historię wykorzystania i znaczenie instrumentów perkusyjnych w literaturze muzycznej XX i XXI wieku. Znajdziemy w niniejszej pracy szereg istotnych informacji dotyczących rozwoju zainteresowania kompozytorów nieprzebranym bogactwem brzmień instrumentów perkusyjnych, możliwością ich łączenia, generowania nowych struktur melorytmicznych.

Zagadnienie możliwości wykorzystania wraz z wieloma przykładami zostało w mojej opinii przedstawione bardzo wyczerpująco. Gra na instrumentach perkusyjnych już sama w sobie stanowi możliwość teatralnego performance. Opis takich możliwości przedstawiony został w rozdziale drugim, w którym doktorantka pochyła się nad problematyką dodatkowych działań aktorskich, pracą z głosem, ruchem i gestami. W rozdziale trzecim poruszone i dogłębnie objaśnione zostały zagadnienia z zakresu korzystania z dostępnych dzisiaj powszechnie urządzeń elektronicznych. Począwszy od informacji z dziedziny historii komputeryzacji świata muzyki, poprzez analizę najnowocześniejszych możliwości z dziedziny elektroniki doktorantka przedstawiła dokładny opis procesu od przygotowania do realizacji dzieła artystycznego, wraz z rodzajem wykorzystywanych urządzeń elektronicznych, ich charakterystyką i sposobem wykorzystania na scenie.

W pracy pisemnej znajdziemy również szereg informacji o wyzwaniach z jakimi musiała się zmierzyć podczas pracy z partyturą, jak i realizacji samych nagrań. Część opisowa znakomicie przybliżyła obraz całości prezentacji.

5. Konkluzja

Zaprezentowana przez mgr Magdę Kordylasińską – Pękałą rozprawa doktorska jest dla mnie podstawą do stwierdzenia, iż jest ona w pełni ukształtowaną osobowością muzyczną.

Zakres prezentowanego materiału wraz z częścią opisową wykracza zdecydowanie poza ramy powszechnie przyjmowanego poziomu bycia ekspertem w danej dziedzinie. Szereg możliwości takich jak praca z ciałem, gestami, głosem, umiejętność zapamiętania bardzo unikatowych i niespotykanych w tradycyjnym pojmowaniu sztuki perkusyjnej sekwencji ruchowych czyni powyższą prezentację wyjątkową. Zaangażowanie, pasja, rzetelność, umiejętność kreacji, dojrzałość muzyczna wsparte znakomitą techniką to tylko dodatkowe walory. Żyjemy w czasach kiedy świat rzeczywisty przeplata się ze światem wirtualnym. Umiejętność programowania i obsługi urządzeń elektronicznych mogących w nieograniczony sposób wzbogacać partię instrumentów perkusyjnych z pewnością należy dziś do kluczowych pozamuzycznych kompetencji perkusisty. Mgr Magda Kordylasińska – Pękała bez wątpienia je posiada, a ja nie mam cienia wątpliwości, że zakres wszystkich posiadanych przez nią kompetencji pozwoli jej na osiągnięcie kolejnych sukcesów na polu wykonawstwa muzyki perkusyjnej. W mojej ocenie doktorantka w pełni spełnia wymagania ustawy o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki. Pracę doktorską Magdy – Kordylasińskiej Pękała przyjmuję.

dr hab. Dariusz Kaliszuk

